

Валюк Є.Ю.

студентка,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДРУГОГО ОДЕСЬКОГО АВАНГАРДУ: ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

«Другий одеський авангард» з'являється в художній площині в другій половині ХХ ст. і вважається достатньо досліджуваним полем мистецтва, але на сьогоднішній день виникає необхідність ретельного аналізу та теоретичного узагальнення трансформація цього мистецького феномену в умовах інформаційного постіндустріального суспільства.

У сучасному багатополлярному світі існують різноманітні види художньої творчості. Особливу місію виконує авангардне мистецтво, яке в епоху глобалізації прагнуло створити новий художній простір. Тому неможливо недооцінювати діяльність авангарду, філософія якого стимулювала інший спосіб мислення та формування нового світогляду.

Аналіз робіт спеціалістів у галузі теорії та історії мистецтва, а саме: В. Сидоренко, Г. Склярєнко, О. Роготченко, О. Федорука, І. Зубавіної та ін., що дають змогу збагнути необхідність особливого підходу до мистецьких здобутків сьогоднішніх часів не тільки з позиції оцінки їх як простого відображення дійсності чи відходу від реальності. Наприклад: «Одеський авангард» Є. Голубовського, висвітлений в ART UKRAINE для широкого загалу, розкриває життя мистецького андеграунду м. Одеси другої половини минулого століття [3, с. 3].

К. Гай в публікації «Арт-ринок України кінця ХХ – початку ХХІ ст.» наголошує, як на прикладі фрагментарності теоретичних досліджень встановлено, що авангард, як явище, потребує міждисциплінарного вивчення [1, с. 8].

Творчість художників-авангардистів, особлива тим, що вона не вимірюється званнями та комерційним успіхом. Справжнє мистецтво, яке не було ідеологічно налаштовано – це живе національне надбання. Саме в м. Одесі, на відміну від м. Києва, м. Львова та м. Харкова, відбувався пошук нової пластичної мови і методів самовираження, що було величезним і системним явищем. Стосовно андеграунду в зазначених містах, то мову можливо вести лише про окремих фігур і розрізнені факти. Лише в м. Одесі, авангард існував, як усвідомлений колектив.

Як зазначив дослідник одеської мистецької школи С. Князєв: «Заслуга одесских мастеров состоит в том, что они заполнили пробел между начатым в ХХ ст. авангардом и современным мировым искусством. Ряд выставок в Европе подтвердил высокий уровень их мастерства ...» [5, с. 2].

Авангард – це мистецтво самовираження, мистецтво вільного суспільства, головною ідеєю якого є відхід від класичної традиції та винайдення експериментальним шляхом нових прийомів та ідей. Метою авангарду є руйнування застарілих канонів і впровадження радикальних змін у мистецтві для здійснення впливу на суспільні погляди. Художники авангарду своїми творами висували новий погляд на життя та творчу діяльність. Не дивно, що цей жанр образотворчого мистецтва не знайшов розуміння в радянській тоталітарній державі, яка вважала нормою контролювати усі соціальні ланки і мистецтво не стало винятком. Тому художники – авангардисти існували в нелегальних умовах, поза межами системи. Тому мистецтво одеського авангарду необхідно розглядати в контексті обставин часу, що не применшує їх значення в розвитку українського мистецтва.

Одним із найяскравіших прикладів акцій одеського мистецтва була «Заборная виставка», організована: В. Хрущем і С. Сичовим в 1967 році. Художниками було розвішено кілька десятків робіт на паркані біля Оперного театру. Це була відповідь офіційній Спілці художників на те, що їх роботи в черговий раз не були прийняті виставкомом. У ті часи така подія вважалася справжнім вибухом. Такої акції було досить, щоб потрапити в історію мистецтва, бо з цієї події ведеться відлік мистецького опору радянському мистецтву і владі.

Шлях до офіційних виставкових залів для авангардистів був неможливим, але вихід було знайдено в акціях «квартирних виставок». Період особливої активності таких виставок припадає на другу половину 20-го століття. Таке явище відбувається практично в усіх великих містах тоді радянської України.

У 60-ті роки одеськими авангардистами В. Марінюком, О. Стівбуром, Л. Ястреб, О. Ануфрієвим, В. Марінюком, В. Стрельниковим, В. Наумцем, С. Сичовим і В. Хрущем об'єднаними ідеями нонконформізму, було створено творчий гурт на протигагу офіційній спілці художників. Надалі, до вже сформованого об'єднання, приєднуються художники Є. Рахманін, М. Степанов, В. Цюпка та О. Волошинов.

На етапі народження, одеський андеграунд вирізняє повна аполітичність. Найвищим критерієм оцінки робіт у той час були виразність художньої мови, кольорова вишуканість і композиційна гострота. Однак, «залізна завіса» не дозволяє скористатися відкриттями, зробленими на початку століття їх попередниками – модерністами. Так виникає «друга хвиля одеського авангарду». Виставки проходять одночасно на квартирах художників В. Хруща, В. Марінюка, Л. Яструб, О. Волошинова. Свої домівки надають для цих заходів також меценати та друзі. Наприклад: помешкання В. Асрієва, відомого музиканта, була одним з бажаніших «виставкових залів».

У великій кімнаті з високими стінами могло розміститися величезна кількість робіт. Особливу вишуканість виставкам надавало розташування квартири поруч з головним відділом КДБ в одеському регіоні. У квартирних виставках брали участь майже всі одеські художники, незалежно від членства в Спілці художників.

Це були закриті покази з «килимовою» експозицією, за участю великої кількості авторів. Завжди було повно відвідувачів, все відбувалося під західну музику, можна було побачити заборонені журнали та альбоми. За для підтримки митців проводилися художні лотереї. Кожен з гостей давав по 5 рублів. Коли сума досягала зарплатні інженера, розігрувалося кілька робіт. Такі зустрічі були альтернативними культурними центрами свого часу. Саме звідси виникають нові творчі імпульси та шляхи, майбутні галереї та колекції на теренах пострадянського простору. Згодом стає зрозуміло, що художники починають набувати визнання, а роботи цінності. «У ті часи в Одесі з'явилася ціла плеяда дуже талановитих авторів, що зробили величезний вплив на сучасне мистецтво на всьому пострадянському просторі» – влучно висловлюється свідок цих подій, колекціонер О. Соловйов [1].

Отже, одеський авангард є одним з найбільш динамічних культурних феноменів завдяки своїй спрямованості до нових форм, винаходів та запереченню сталих канонів. Він формує нові моделі відносин зі світом, спрямовані в майбутнє, сприяє соціально-культурному руху та відокремленню історичної творчості, охоплює безліч нових феноменів, які раніше відносились виключно до повсякденності. Очевидно, що це унікальне явище, яке зробило вагомий внесок в новітнє українське мистецтво.

Список використаних джерел:

1. Гай К. Арт-ринок України кінця ХХ – початку ХХІ ст.: джерела дослідження / К. Гай // Народознавчі зошити. – К. : НАН України, 2012. – 50 с.

2. Голубовський Е. Из истории одесского авангарда: «Заборная выставка» / Е. Голубовський [Електронний ресурс] // Вікна Одеси, Інформаційне агенство / – О., 2010. – Режим доступу: http://viknaodessa.od.ua/?zabornaya_vystavka
3. Голубовський Е. Одесский авангард / Е. Голубовський [Елекиронний ресурс] // ART UKRAINE – 20.09.2010. – Режим доступу : <http://artukraine.com.ua/a/znakomtes-pervyy-odesskiy-avangard/>
4. Кантор С. Абстрактное искусство Одессы / С. Кантор. – Одесса: МСИО, 2010. – С. 4–9.
5. Князев С. Второй одесский авангард: пространство и перспективы / С. Князев. – О. : Антиквар, 2009. – 31 с.
6. Клейменова О. Корабль-призрак / О. Клейменова. – К. : Ведомости, 2006. – 60 с.

Вергунова Н.С.

*кандидат искусствоведения, ассистент,
Харьковский национальный университет
строительства и архитектуры*

3D-ПЕЧАТЬ КАК ОДИН ИЗ ФАКТОРОВ, СПОСОБСТВУЮЩИХ СИМБИОТИЧЕСКОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ АРХИТЕКТУРЫ И ДИЗАЙНА

В приложении к архитектуре и дизайну инновационным процессом разнонаправленного характера, является технология 3D-печати, свойственная многим сферам человеческой деятельности, в том числе медицине, пищевой промышленности, тяжелому машиностроению и другим. Литературные источники, раскрывающие общие положения технологии 3D-печати в контексте аддитивного производства, указывают на первостепенность разработки новых расходных материалов и новых устройств послойного синтеза, адаптированных под нужды современного общества. Вместе с тем, более перспективным путем развития аддитивных технологий выступает возможность изменения свойств «рабочего» вещества как такового, направленная на оптимизацию не только конфигурации объекта, но и внутренней структуры материала, из которого этот объект выполнен.

В некоторых странах 3D-печать является стратегическим направлением развития архитектурной и дизайнерской деятельности. В частности в ОАЭ эта стратегия предусматривает 3D-печать четверти всех зданий и сооружений в стране к 2030 году. В мае 2016 года в Дубай состоялось открытие офиса “Dubai Future Foundation”, внешние модули и элементы внутренней отделки которого были напечатаны на 3D-принтере. Также были проведены все необходимые инженерные коммуникации. Одноэтажное офисное здание, площадью 250 квадратных метров, напечатано из «смеси цемента, армированного пластика и армированного стекловолокном гипса» [3]. Процесс печати, сборки и установки элементов архитектурного сооружения занял 17 дней. По подсчетам руководителей проекта применение 3D-печати в качестве основной технологии создания тех или иных элементов объекта позволило вдвое сэкономить затраты на строительство офисного сооружения.

Особую актуальность этот и другие процессы приобретают в контексте общемировых тенденций смещения ориентиров аддитивного производства с полимеров на металлы. Несмотря на то, что формирование и развитие технологий 3D-печати в 1980-х годах основывалось на применении полимеров, которые, согласно исследованию британской аудиторско-консалтинговой компании “Ernst & Young”,